

Výpovědi všech dostupných informátorů

Tento dokument obsahuje všechny přeložené rozhovory, které byly uskutečněny s informátory, kteří se dobrovolně přihlásili k rozhovorům pro diplomovou práci Skotská klanová identita ve 21. století.

Seznam otázek

Jak byste představil Váš klan?

Čím je Váš klan známý?

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Měnilo se příjmení jednoho z manželů?

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

Jaký status měly ženy v klanu?

Jaké je množství lidí, kteří odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Jak se podle Vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Výpovědi informátorů

Anderson Joseph

Jak byste představil Váš klan?

Klan Anderson původně pochází z Rossu, což je na severu Skotska. Jméno Anderson je pravděpodobně původem Norské nebo to může být syn Andrewa, takže jméno může pocházet od tehdejšího náčelníka. Klan nemá náčelníka momentálně, a proto je známý jako „odzbrojený“ klan.

Čím je Váš klan známý?

Andersonové byly široce rozprostřeny a očekávalo se od nich, že během konfliktu mohli být pravděpodobně na obou stranách. Klanové motto je „Stand sure“, což znamená že předcházeli svému povolání, avšak spousta klanů měla podobná motta. Andersonové byli součástí Chattanské konfederace, což byla skupina klanů, která měla velký vliv ve Skotsku.

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Chattanská konfederace podporovala jakobity a byla perzekuována po Cullodenu.

Takže jste byli nuceni emigrovat?

Spousta byla nucena, ale to je spojené s Highland čistkami. Někteří zůstali, ale většina byla poslána do kolonií jako otroci nebo se tam sami přestěhovali. Někdy na celý život a někdy na pár let.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Klanový systém přes staletími byl feudální systém, kde náčelníci a vlastníci půdy byli placeni příspěvky klanovými příslušníky výměnou za ochranu. Když nastala válka, král požádal náčelníky, aby se přidali do armády, pokud se odmítlo, klanové rodiny většinou byly vyhnány nebo je nechali vyhladovět. Některé klany bojovaly dobrovolně, některé byly nuceny. Byl jste považován za zbabělce, pokud jste nebojoval. Po Cullodenu se klanový systém rozpadl, nebyly žádné příspěvky, všichni byli chudí a spousta náčelníků klanu se přestěhovala do měst, kde se smíchali s anglickou šlechtou. Poté začaly čistky na Vysočině, kde náčelníci klanů vypudili

jejich lid, spousta však zůstala na stejném místě, kde byl jejich domov po staletí. Byli nuceni odejít na pobřeží nebo do kolonií vytvářet cesty pro ovce, což byl tehdy velmi lukrativní byznys. Tradiční oblečení a tartan bylo zakázané a styl života Vysočiny skončil. To, co vidíme dnes, tak to je romantizovaná fantasy, která je představována šlechtou.

Nyní máme klanová muzea, sešlosti a některé klany stále mají hrady, avšak spousta náčelníků si nemohla dovolit udržovat jejich domovy a byli nuceni je prodat.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Hlavně přes Facebook. Jsou také roční sešlosti, které některé klany mají, některé jsou pouze již v historických knihách. Klan Anderson je bohužel to druhé.

Jaký vliv mají sociální sítě?

Masivní! Klan Doig, což je klan mého děda z matčiny strany je kompletně celý na webových stránkách s kompletním seznamem členů po celém světě, takže se můžete podívat na členy velmi detailně a spojit se s nimi. Klanové příbuzenství není už tak silné, ale všichni jednotně určitě řeknou, že nesnáší Campbely. Oni byli vždy největší klanem a vždy se přidali na stranu, která pro ně byla nejvýhodnější. Byli ochotni vraždit a zradit bez otázek. Bez internetu by se takové věci celkem rychle vytratily.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

To je jednoduché, určitě McFersonové.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Campbellové!

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Někdy byla dcera více cenná náčelníkovi než syn, protože mohla být provdána za šlechtice, což mohlo zabezpečit věrnost klanu, což bylo většinou hlavní důvod. Potomci byli nástupci.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

To bylo různé. Mohlo to být přijatelné oběma stranami, aby se napravily vztahy mezi klany nebo se dcera mohla pokusit zavraždit svého manžela. Jeden z náčelníků Clunie tohle udělal. Myslím, že muž byl Ir.

Měnilo se příjmení jednoho z manželů?

Ano, žena si vzala jméno manžela, ale mohli to dělat i muži.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

Klan poskytl svou armádu, pokud to žádal král. Náčelník velel své armádě, ale královské vedení mu dávalo rozkazy.

Měly některé klany lepší status než jiné?

Campbellové byly nejsilnější. Většinou zde byla rivalita s královskou rodinou kvůli sféře vlivu.

Měly některé klany menší status?

Většinou ty menší, které pak byly spojeny s těmi silnějšími kvůli ochraně. Tohle je trochu složitější téma, protože se moc neustále měnila v čase a záleželo která bitva se vyhrála a na které straně kdo byl.

Jaký status měly ženy v klanu?

Ženy, co měly nižší status pracovaly stejně těžce jako muži, jak doma, tak na poli. Ženy s vyšším statusem zřejmě pily brandy.

Jak lidé odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Nejsem si jistý.

Jaké se využívají výzkumy, aby lidé našli svůj původ?

Řekl bych že většina skotské historie se předává ústně, spousta jich bylo sepsáno. Spousta z naší historie je romantizováno. Piktové například byly kompletně vymazány z historie poté co je Galové pozvali ke sjednání míru a během toho vyvraždili všechny jejich náčelníky. Historie je psána vítězi.

Jaké je množství lidí, co odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Nejsem si jistý, ale řekl bych, že více větších klanů a mnohem více lidí ze zahraničí se spouje se skotskou kulturou více než ve Skotsku. Američani to milují.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Je to jen názor, ale zdá se, že v průběhu času to ve Skotsku „to“ mizí. Lidé ze zahraničí se drží na romantickém stylu horalského života, obzvlášť, když mají skotské předky. Musíte jít na

klanové Facebook stránky nebo na stránky o skotské historii a lidé převážně z Ameriky budou říkat, že pochází z klanu odvozují svůj původ třeba od Roberta Bruce. Nad těmito komentáři jen krouším očima popravdě a nevěřím tomu. Ale oni ty sny udržují naživu, takže...

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Spisovatelé jako Walter Scot vytvořili romantický náhled na Vysočinu a na horalský způsob života, který dnes máme. Avšak jejich představa nebyla úplně reprezentativní tradičnímu horalskému způsobu života. Snažil se prodat svůj nápad toho stylu života. Kdyby neexistovali lidi jako on, je možné, že Culloden by byla jedna velká spirála, která by se nezastavila. Skotská vysočina je určitě jedno z nejromantičtějších míst na světě a jsou to tyto příběhy, krása, historie, vášně, lidé z minulosti, kteří tuto identitu udržují na světě. Každý Skot navštívil hrady, četl naši historii, stál tam, kde stáli velcí hrdinové a mohou cítit konečky jejich vlasů a jejich krev proudící v jejich žilách. Být Skotem je něco, co cítíte hluboko uvnitř a nemůžete to popřít.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Trvá celý život pochopit skotskou historii. Věřím, že většina Skotů si nedala čas studiem, maximálně tak sledovali Statečné srdce. Neučí se to ve škole na takové úrovni, na jaké by se mělo, takže je možné že se to zapomíná kvůli ignoraci. Vzpomínám na sebe, když mě táta bral na historická místa, když jsem byl dítě a já jen chtěl jít domů a hrát Segu. Dokonce i dnes když jedu z města do města a ukážu na místo, kde byla nějaká bitva nebo něco historického, tak děti buď nevědí, že tam jsou nebo je to nezajímá, což si myslím že je ostuda.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Myslím, že po Cullodenu to vydrželo dlouho a nepůjde to žádným směrem. Vysočina se stává zajímavá a naléhá na mladé lidi. Horolezectví, kajaky, chození po horách a další outdoorové aktivity se stávají více a více populární, takže snad to nadchne mladou generaci k zájmu o historii na místech, která navštěvují. Instagram je například skvělým zdrojem, kam se můžete koukat, používání hashtagů ke zjištění nebo optání se lidí, kteří o tom něco vědí. Informace jsou dnes okamžité a dnešní generace to potřebuje

Frank Armstrong

Jak byste představil Váš klan?

Klan Armstrong je známý jako klan říčních pirátů na hranicích neboli Reiveři. Éra říčních nájezdníků byla mezi 1296-1603. Reiveři byli zbojníci a bandité známí pro vykrádání hradů, únosy za výkupné a vraždy. Armstrongové byli považováni jednoduše za jedni z nejlepších v tomto „povolání“ a pro jejich činy byli nechvalně známí. V té době to byla přijatelná kultura ale s následky. Skotská a Anglická koruna tiše souhlasili s neustálým zmatkem, což odrazovalo jednotlivé země, aby se napadaly.

Takže tím je Váš klan známý?

Armstrongové měli mnoho vysoko postavených jejichž skutky jsou známé do dnes. Můžeme jmenovat: Kinmont Willie, Lang Sandy a Johnnie z Gilnocke, všichni slavní Rieveři a Armstrongové.

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Náš zánik byl před érou jakobitů. V roce 1603 královna Elizabeth I. zemřela a neměla žádného dědice. James V. ze Skotska se stal Jamesem I., králem Anglie a Skotska, známý jako spojovatel korun. Armstrongové a ostatní Rieverské klany nejsou na hranicích už politicky k užítku, naopak dělali trable uprostřed království. Většina náčelníků byla pověšena a muži byli rozptýleni po celém Spojeném království. Spousta Armstrongů, známí pro jejich schopnost být lehkou kavalérií byli posláni do Ulsteru potlačit plantážníky, kteří nebyli spokojeni pod nadvládou krále Anglie. Armstrongové byli dobří žoldáci. Spousta se zde usadila a nyní jsou známí jako Ulsterští Skotové. Další se usadili v Americe především v oblasti Appalačského pohoří. Armstrongové v té době bez pochyby bojovali, ale přestali být organizovaní, ztratili bojovou sílu klanu a byli bez náčelníků. Stali se z nich psanci a neměli majetek.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Armstrongové jsou hrdí na svůj původ a pohraniční klany Skotska a Severní Anglie měli nepřiměřený dopad na světovou historii. Armstrong první chodil na měsíci. Neil Armstrong vzal kus starodávného tartanů Armstrongů sebou na lunární modul. Už nejsme psanci, ale nacházíme se v obchodnictví, vědě, armádě a také ve vládních stranách. Myslím, že dodržujeme naše klanové Motto: *Invictus Maneo!* – „Zůstávám nezaujatý!“. Stále prominentní, stále dobrodružní, možná více dodržujeme zákony dnes.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Klanová asociace Armstrongů je primárně oficiální organizace. Existují významné Facebookové stránky a na většině jsem aktivní a na pár stránkách jsem administrátorem. Máme předky ve spoustě Keltsko/Skotských hrách a festivalech, především ve Spojených státech. Jeden významný fenomén je, že spousta Američanů a Kanadánů prozkoumalo svůj původ mnohem více než lidé ve Skotsku. Za prvé je mnohem více Armstrongů v zahraničí než ve Skotsku a v Severní Anglii. Za druhé být národem imigrantů má za následek, že lidé se o svůj původ zajímají mnohem více. Za třetí, existuje „vina“ z Reiverské doby. Koukám se na věci skrz historii, a ne z moderního pohledu. Armstrongové udělali to nejlepší co mohli s tím co měli v té době. Necítím žádnou vinu v to co dělali, protože neměli moc na výběr.

Jaký dopad na to mají sociální sítě?

Obrovský. Ne tolik na pohraniční Reivery a na tu éru nebo kulturu, která je známá už přes 30 let. S počtem knížek, které se od té doby napsaly, schopnost cestovat a sdílet, sociální média mají největší vliv na přivádění Armstrongů a ostatních dohromady a vzdělávat je. Historicky horalové a jejich kilty a dudy vzaly všechnu pozornost. Reiveri si dobyli svou pozornost především díky sociálním sítím.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Ellioté, Kerrs, Fairbairn. Croiseři a Grahamové, to byli spojenci Armstrongů. Jonstonové a Maxwelllové, to byli naši největší nepřátelé.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Dnes to jsou všechno Skoti. Máme společnou vazbu původu vytvořenou skrz násilí a strádání. Dělán si srandu a rýpu do Maxwellů. Samozřejmě v dobrém slova smyslu. Historicky jsme se neměli rádi. Pamatujte, že mnoho pohraničních klanů mělo rodiny na obou stranách hranic, obzvlášť Armstrongové, ti nebyli loajální žádné koruně, jen rodině a přátelům.

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Dobrá otázka. Svatby napříč hranicemi byly zakázané zákonem v minulosti. Potřeboval jste ověřené povolení od „March Warden“. Avšak psanci jako Reiveri to stejně moc nedodržovali a brali se stejně. Existovalo spousta Armstrong/Elliott a Armstrong/Graham únií v Reiverské éře. Nebylo to o náboženství, svatby byly o přežití a vytváření silnější rodiny.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Moc se to nedělo a neviděl jsem žádné záznamy o tom, že by se to dělo a pokud se to stalo, pravděpodobně byli vypovězeni oběma klany, což bylo nebezpečné.

Měnilo se příjmení jednoho z manželů?

Braní si příjmení po muži nebylo tehdy variabilní, ženy si většinou nechávaly příjmenší po otci. Svatby na zkoušku byly časté, kde nezadaní lidé žili spolu jeden rok. Mohli jít od sebe nebo zůstat spolu a stejně byli považováni za manželé, to bylo známo jako „Svazování rukou“, což poukazuje na praktickou ukázkou, jak se v pohraničí žilo.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

Existovala formální armáda, kde byli také reiveri. Bylo to spíš feudální uspořádání, kde šlechta směřovala ochranu za peníze a práci. Pár reiverů bylo ve feudálních armádách, pokud z toho něco měli. Byli využíváni jako placení žoldáci díky reputaci jako skvělí válečníci a jezdci na koních. Reiveri byli notoričtí pro loajalitu sebe samým a nikomu jinému a doslova nešli ani za jednu korunou, pokud by z toho nic neměli.

Jaký status měly ženy v klanu?

Silný ale měly malé postavení. Byly to tvrdé ženy, byl to drsný život. Pohraniční život byl nelítostný, tvrdý a určitě nebyl okouzlující. Ženy udržovaly věci pohromadě a dost často byly vdovy a měly na starost sirotky.

Existovala rovnováha?

Ne tak jako dnes. Ženy měly dozajista vliv na jejich klan, ale nebyly rovné mužům, nebyly soudkyně, nevlastnily země. Byla to patriarchální společnost.

Jaké výzkumy se používají, aby lidé našly svůj původ v nějakém klanu?

Výzkum původu je rozdělený do dvou kategorií. Genealogický výzkum a DNA testování. Jsou velmi odlišné, ale doplňují se. Existují významné zdroje pro online genealogický výzkum. Ancestry.com má revoluční schopnost výzkumu z Vašeho obýváku. Pro DNA existuje několik hlavních společností pro stopování DNA napříč v čase. Přes 20 000 let má DNA cestovala z ruské stepy to Germánie a Západní Evropy, pak do Normandie a Skandinávie, do Spojeného království, a nakonec do Ameriky. Genealogie je mnohem více detailní a aktuální rodinné cestě

a využívá legální dokumenty, fotky, transakce, matriky, záznamy z kostela a jiné, aby Vás mohli sledovat zpět v čase.

Jaké je množství lidí, kteří odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Nevím jak ve světě, ale nějakých 25 milionů Američanů mají skotský rodokmen, což je nějakých 8,3 % americké populace. Což je zhruba pětkrát víc obyvatel celého Skotska.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Je zajímavé, že ti, co jsou mimo Skotsko, tak se mnohem více zajímají o identifikaci s jejich klanem než ti co jsou ve Skotsku. Existují vždy výjimky, ale zdá se, že ti, co jsou v zahraničí mají silnou spojitost se Skotským dědictvím. Z mého pohledu prominentního pohraničního klanu, který byl násilně rozprášen a náčelníci pověšeni, Armstrongové nemají známého náčelníka po staletí. Klanový systém je dlouho pryč a nevrátí se zpět, jak by někteří doufali.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Je to běžná vazba na sdílený rodokmen, zájem o malebné časy a kulturu. Klanové asociace a společenství existují a mají se skvěle v Severní Americe a také v jiných koutech světa. Občas se účastníme na Skotských hrách a Keltských festivalech po Spojených státech a v Kanadě, ukazujeme historii a v mém případě zbraně, oblečení a dost vzdělávacích materiálů.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Jako s každou tradicí se zdá, že to mizí s každou generací, avšak skotská identita je velmi silná. Snažím se, aby Armstrongové znali svou minulost.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Myslím, že sociální média a schopnost propojování lidí s běžnou minulostí, ruku v ruce s DNA testy je budoucnost dobrá. Máme 275 tisíc lidí v keltském původem. Zájem je vysoký a stoupá.

John Buchanan

Jak byste představil Váš klan?

Existují dva příběhy o původu, pokusím se být stručný. Ten první je pravděpodobně mýtus ale je dobře známý. Vyprávěný O'kane, což byl syn „menšího nebo méně důležitého irského krále. Jeho syn utekl do Skotska v roce 1016 poté co se stal součástí masakru Danes of Canute. Zasloužil své služby Malcomu 11. a založil klan Buchanan. Ten druhý příběh byl podpořený více DNA. Klan je mnohem starší, než se původně myslelo. Pravděpodobně je provázaný s klanem MacGregor a starověkými keltskými královstvími Raida a Scotia. Existuje také pravděpodobná spojitost s Kenneth MacAlpine, což byl poslední známý král Piktů.

Jak velký a starý je váš klan přesně?

Klan byl jeden z těch menších ve Skotsku. Dnes jsou členové tohoto klanu rozprostřeni na všech kontinentech po celém světě. Nemám přesná čísla, jak je starý, ale stopy vedou zpět nejméně 1000 let, možná starší.

Jaké byly vaše klanové tradice?

Spousta skotských klanů byly známé extrémní násilností. Klan Buchanan byl připraven k boji, pokud to bylo nezbytné, avšak kvůli tomu, jak byl velký se zdálo, že se bojům snažil vyhnout, pokud to bylo možné. Byli jsme věrní králi Robertu Brucovi a podporovali jsme ho na jeho cestě stát se králem. Tím si klan vysloužil nějaká území, kterým vládnul. Klan je také slavnými lidmi napříč historií. George Buchanan byl tutorem králi Jamesovi VI., ten sjednotil Skotsko a Anglii. James Buchanan byl 15. prezidentem USA. I dnes na Skotských hrách Buchanani jsou malé skupinky, avšak velmi pyšné na jejich původ a cítí se jako velká rodina.

Další zajímavost, která nedávno vzbudila zájem o klan mezi, neměli jsme klanového náčelník 337 let. Konečně v roce 2018 byl zvolen nový náčelník. Trvalo mu 20 let dokázat, že byl právoplatným nástupcem na tento post. Jeho jméno je Michael Baillie Hamilton Buchanan. Samozřejmě ne všichni souhlasí, ale je to právoplatný dědic, neočekával bych nic jiného, avšak byl zvolený za symbolického náčelníka klanu.

Jak je možné, že jste byli téměř 350 let bez náčelníka?

Ten poslední zemřel v roce 1681 bez dědice, takže jeho linie vymřela. Nikdo nedokázal jeho nárok na náčelnictví. Rozhodnutí na úrovni rozhodování v klanu a podobné věci jsou dělány

„The cour of the lord lyon“. Potrpí si na zápisy a detaily. Bohužel akurátní zápisy jsou v genalogii něco složitějšího. Mnoho zdrojů se musí shodovat předtím než se něco přijme jako přesné.

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Neměli jsme žádného náčelníka v té době, a tak jsme se bitvy nezúčastnili ani v tažení prince Charlese. V klanové společnosti náčelník rozhodoval o všem, koho budeme podporovat, jaké náboženství budeme mít, jaké bitvy budeme bojovat. Bez náčelníka si členové dělali své vlastní věci. Byli nějakí jednotlivci v řadách jakobitů. Sedm jich bylo zabito. Mezitím spousta členů klanu opustila Skotsko a usadila se v Irsku. Má linie udělala přesně tohle. Přestěhovali se v době, která je známá jako „plantážnická éra“. Usadili jsme se v severním Irsku abychom vyhnali „nešťastné Irské katolíky“ pryč. Ti se spolu s tisíci dalšími stali známí jako Ulsterští Skoti navzdory jménu, kteří jim dali Spojené státy Skotští Irové se Skoti s Iry vůbec nebavili ani nic jiného.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Samozřejmě v minulosti klany znamenaly něco víc než dnes. To, v jakém klanu jste byli a s kým jste byli spojenci mohl být doslova rozdíl mezi životem a smrtí. Bylo řečeno, kde musíte žít, jaké náboženství budete mít a zda budete pro Skotskou monarchii nebo pro protestantského anglického krále. V dnešní době je to více o ceremonii. Je to spojení s minulostí a s vašimi předky, kteří byli známí pro svou nebojácnost na bojišti. Klanová myšlenka se v našem světě stala romantizovanou svým způsobem. Mentální obrázek vysokohorských válečníka v jeho kiltu s Claymore (skotský meč) uvázaným na jeho zády bylo to co si většina lidí představovala. Ve skutečnosti to byl brutální život v nehostinných podmínkách, ve kterých se sotva dalo přežít v některých letech.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Jsem členem The Clan Buchanan society, která nám pomáhá se spojovat, avšak spoustu mých spojení s ostatními je přes Facebook nebo jiné sociální sítě. Propojujeme se přímo přes sociální sítě a někdy je to prostě meeting a výměna informací na Highland Games.

Máte meetingy a shromáždění?

Věřím, že existují výroční shromáždění, která jsou většinou v USA, avšak jsem na žádném nikdy nebyl osobně.

Jaký je podle Vás význam sociálních sítí?

Podle mě je to velmi důležité. Dovoluje nám to komunikovat neformálně ale také to napomáhá ve sdílení informací v rámci našeho klanu. Naše celé chápání našeho původu klanu bylo vyjasněno možností interagovat v reálném čase.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

V moderní době nebo v minulosti?

Obojí prosím

V moderní době existuje je lehké hašteření nebo rivalita jako například na Skotských hrách. Není žádná nenávist nebo něco jiného mezi jednotlivými klany. Lidé jsou pyšní na jejich původ a upřímně i když ztotožňujeme naši identitu s jedním klanem, většina z nás může sledovat svůj původ do dalších klanů. Na úrovni klanu se spojenectví neustále měnila. Klany, které byli pokládáni za věrné spojence byli bedlivě sledováni. Takže identifikování specifických spojenců by bylo opravdu těžké.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Dnes žádné řekl bych. Existuje klan, který je neoblíbený mezi mnoha Skoty, což je klan Campbell. Byli zodpovědní že jeden z nejznámější akt zrady ve skotské historii – Glencoe Massacre. Ve zkrácené verzi se spojili s Angličany a zmasakrovali jiný klan (MacDonald myslím), kteří jim nabídli přístřeší. Bylo to a stále je pokládáno za odporný akt zrady i mezi klany, kteří by šli do války kvůli ukradené krávi. Cestovali jsme po Skotsku toto léto a průvodce nám řekl, že jeho matka odmítla koupit produkt, který měl na sobě jméno Campbell kvůli tomu incidentu, a to se to stalo před 300 lety.

Povězte mi prosím něco o Skotských hrách.

Skotské hry jsou výroční shromáždění, které se dodržují po celém světě. Tradice říká, že byli organizované klanovými náčelníky, aby se zvolil nejlepší válečník napříč klany. Také jsem slyšel, že tyto eventy sloužili k zastrašování před bitvou. Každý event obsahuje házení těžkých věcí, avšak obsahuje to i tradiční skotské jídlo, stany výzkumu původu, dětské hry a spousta stánků prodávající keltské, skotské a irské výrobky. Je to příležitost obléknout se tradičně ve skotském oblečení. Kilty, meče, prapory, všechno, co je tradiční.

Jaký je dnes cíl?

Oslavování skotského dědictví, propojení s původem a nákup spousta předražených keltských dekorací, řekl bych.

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Nikdy jsem se nezúčastnil „klanové svatby“. Avšak co jsem viděl, moderní keltské svatby jsou podobné těm anglickým, kromě oděvů a svazování rukou, což zahrnuje svazování rukou nevěstě a ženichovi během toho co recitují své sliby. Běžně se nosí oblečení s tartanem a hraje se na dudy. Nevím toho moc o starověkých svatbách kromě Zkušebních manželství. Pár byl spolu přesně rok a den a pokud jejich spojení nepřivedlo dítě, byli zproštěni manželství. Toto bylo pokládáno za legitimní praktiky do protestantské reformy.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Pravděpodobně se to moc nestávalo, záleželo by na podmínkách. Zřejmě by museli uprchnout nebo by bylo nějaké unesení nevěsty. Moc toho o tomto nevím.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

Když byly klany na svém vrcholu, Skotsko nemělo žádnou národní armádu. Každý klan měl svou klanovou bojovou sílu, která se většinou využívala na bojování mezi ostatními klany kvůli území, dobytku nebo urážce. Rozličné klany se spojovali, aby vytvořili větší armádu, pokud to bylo nutné. Tohle bylo tak signifikantní za vlády Roberta Bruce. Spojil klany a získal jejich věrnost. Spojené klany a jejich sílu pak využil na vytvoření skutečné Skotské armády.

Po Cullodenu, kdy by klanový systém v podstatě zničen Brity se někteří horalové stali členy Britské armády a někteří se stali nejstatečnějšími a nejtvrdšími bojovníky v té armádě.

Měli někteří z nich lepší status na základě toho, v jakém klanu byli?

Nejsem si jistý, v ranné Americké armádě jste si hodnost mohl koupit, pokud jste měl dost peněz. Hádám, že to bylo něco, co se naučili od Britů.

Jaký status měly ženy v klanu?

Existovaly jednotlivé ženy, jejichž status byl vysoký. Většinou šlechta, ale věřím že většina měla podobný status jako ženy po celém světě v té době. Většinou nízký status a nějaké případy majetku, ale na to bych si udělal nějaký výzkum, abych to mohl potvrdit.

Jak lidé nachází svůj původ v nějakém klanu?

Spousta výzkumu. Na rozdíl od spousty jmen (Smith, Jones atd) jsou Skotská klanová jména jsou odlišná a jednoduše se poznají. Pokud máte takové jméno, většinou začnete s nějakých všeobecným výzkumem toho klanu. Můj výzkum zahrnoval spousta internetového vyhledávání, staré články v novinách a trochu štěstí a k vodítku, jak jsem skončil ve Spojených Státech s pojitkem k starověkému Skotskému klanu. Znáám lidi, kteří si na to najmuli genealoga, který jim v tom pomohl.

Jaké výzkumy se používají k nalezení původu?

Archivované záznamy, orální historie, certifikáty o narození, svatební, úmrtní listy, křestní a imigrační záznamy. Někdy odpověď přijde z nečekaného zdroje úplnou náhodou. Takhle jsem získal své pojitko. Ve spojitosti s klanem je tady jedno přísloví, které to vysvětluje „Skot je vždy Skotem i po sto generacích“. Já a prakticky všichni, které znám se zajímají o Skotské dědictví se pokládají za Skoty. Má a Buchanan rodina byl v USA od roku 1810. Pravděpodobně byli Ulster Scots před 200 lety, avšak já se považuji za pokrevního Skota.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Tohle je čistě můj názor. Myslím si, že některé případy to mají přímo před nosem a neuvědomují si to. Lidé žijící ve Skotsku vyrůstali jejich celý život mezi starodávnými památkami a hrady. Možná si to ani neuvědomují kvůli každodennosti. Pak tu jsou lidé jako já, kteří se koukají na obrázky naší historie vzdálené země a romantizují si to svým způsobem. Neříkám, že si toho neváží a nejsou na to hrdí, ale mají to neustále přímo před sebou. Doufám, že to dává smysl.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Sleduji drama, které se odehrává v UK kvůli opuštění EU s určitým zájmem, jak to ovlivní Skotsko a pokud to donutí Skotsko hlasovat o opuštění UK. Znovu tohle je jen můj názor. Teď je klanová identita většinou romantizované pojitko s historií. Pokud by se Skotsko stalo nezávislou zemí, stala by se klanová identita více důležitou. Ne tak, že by se to opět vrátilo do dob jednotlivých mini království vedenými jednotlivými náčelníky, ale klany byly známy pro svou divokou nezávislost, a to by se mohlo stát symbolem nebo výzvou k soutěži o to jakým směrem se půjde v budoucnu. Můj osobní pocit z klanu Buchanan se těžko vysvětluje. Je to přímá spojitost s mou historií. Když jsem cestoval po Skotsku toto léto, navštívili jsme země mých předků a ruiny hradů, které postavili. Není to něco, co můžu přímo popsat, kromě toho

když jsem letěl domů letadlem, cítil jsem stesk po domově, protože jsem opouštěl místo kam doopravdy patřím.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Můj dědeček se vůbec nezajímal o svůj původ. Má teta, což byla jeho dcera se zajímala. Vyměňovali jsme si společně příběhy a záznamy a snažili jsme se vytvořit přesný rodokmen ta daleko jak jen jsme mohli. Z mých dětí je jedno velmi zainteresované a u těch ostatních se uvidí.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Myslím, že bude existovat ještě po mnoho generací ale v budoucnosti se zájem bude více konzervovat a ubývat.

Thomas Evans

Jak byste představil Váš klan?

Rodina ze strany mého otce má Waleský a Indický původ, avšak se považují za Skota. Rodina ze strany matky je na půl Skotská a na půl Irská. Ze strany mé matky odvozují svůj klan McLeod.

Takže je to Evans nebo MacLeod?

Pro upřesnění: současný klanový systém ve Skotsku je spíše romantizovaný produkt Viktoriánské éry nebo v mém případě je to více o tom, že se ztotožňují plně se „Skotskou identitou“ raději než se účastnit klanových sešlostí nebo salutovat náčelníkovi.

Jaké jsou Vaše klanové tradice?

Nejsem si jistý otázkou. Myslíte, zda jsou Unionisti nebo Nezávislí nebo zda je jejich náboženství Protestanské? Předci z matčiny strany byli farmáři a obchodníci v oblasti Edinburghu. Rodina mé babičky byla původem z ostrova Skye a byli římskými katolíci.

Myslel jsem, zda McLeodi mají nebo měli nějakou speciální tradici v kultuře?

Jsou shromáždění každým rokem, jako v každém klaně. Avšak tyto mají velmi limitovanou návštěvnost kvůli vysoce selektivním metodám koho pozvat a koho ne. Jediná specialita McLeodů o které vím, že to jsou známí dudáci. Existuje místní skupina v Dundee, akorát dost daleko ode mě. Byl jsem překvapený, když jsem zjistil, že skoro víc jak polovina členů jsou občané USA, Kanady, Jižní Afriky, Nového Zélandu a dalších.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

V minulosti nebyly klany nic jiného než skupiny odlišující se podle rodiny, které se dávaly dohromady na základě vzájemné podpory nebo feudálních povinností. Klanový systém byl později transformován na územní identity (a oddělený od klanů nebo skupin) přísahou věrnosti klanovému náčelníkovi. Později v 18. a na začátku 19. století, klanový systém se stal formalizovaným a získal legální identitu, která je zařadila do oddělených entit. Po První světové válce vzrostlo smýšlení „menších řádů“, které začaly vyzývat práva a autority klanových náčelníků. Na to se klanový systém začal více a více fragmentovat a čím dál tím více lidí začalo zpochybňovat hodnotu tohoto systému. Dnes jak už jsem psal dříve jsou klany pouze historickou rekonstrukcí nebo připnutí k romantizované kultuře, která zřejmě ani nikdy

neexistovala. Nebo pro většinu lidí, co znám, je znalost jejich klanu, ke kterému patří pouze zajímavá rodinná historie.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Dnes mám opravdu malý kontakt s ostatními z klanových společenství a poslední kontakt byl skrz SMS.

Jaký vliv na to mají sociální sítě?

Viděl jsem pouze pomálu takových stránek. Dojem, který jsem získal byl, že všichni chtěli peníze. Buď poplatky za členství, na podporu nějakých projektů, poplatky za účast atd.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Díky rodině MacLeodi. Manžel mé dcery, a tudíž má vnoučata jsou McGregorové, takže McGregorové jsou také moji oblíbení. Navíc reputace MacGregorů je známá především díky odmítání „pokleknout“ komukoliv. Uznávám jejich reputaci.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Nedokážu si vybavit žádný, který bych neměl rád. Možná Campbellové, ale jen kvůli jejich historické reputaci pachtování se s Angličany ve Skotsku „Campbel by name... A Campbell by nature!“.

Co ta fráze znamená?

Je to zcela nefér označení. Díky po staletí známé reputaci Campbellů jako podvodných a zrádných, rádi těžili z Anglického království, i když to znamenalo zradit Skoty. Ta fráze říká, že kdokoliv, kdo je Campbell je podvodný a zrádný.

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

To vůbec nevím.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Dokážu si představit, že v minulosti existovaly společenské nebo dokonce klanové zákazy na takové svatby. Napadá mě, že je dobré zmínit, že existují klany, které mají skotská jména – Ramsay, Murdoch atd. ale většina klanů je považuje že mají irské kořeny.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

Tohle téma ve skotské historii je stejně problematické jako zajímavé. Podle Aktu spolenectví z roku 1707 byly klany indukovány do Britské armády. Později okolo 18. století se klany začaly míchat do regimentů, které se odlišovaly na základě konkrétního klanu, ale nebyly nazývány klanovým jménem. Cameroni byli jednou z výjimek. Problematické to nastává přímo u Aktu spolenectví, Skotský parlament přijal zákon „An Act Anent Peace and War“, což zakazovalo jakémukoliv Skotovi sloužit v armádě cizí země.

Měli některé klany lepší status v armádě než jiné?

O tom nic nevím, že by existovala nějaké hierarchie v rámci klanového systému, avšak „strážství“ bylo velmi ovlivňující v aristokratickém/královském systému, je dost možné, že někteří klanovní náčelníci byli zvýhodněni.

Jaký status měly ženy v klanu?

Co si vzpomínám z historických studií, ženy měly vliv, ale velmi malý až do 19. století. A až ve 20. století ženy získaly právo volit.

Jaké je množství lidí, kteří odvozují svůj původ od nějakého klanu?

To vůbec neumím říct.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Podezírám, že si „cizinci“ romantizují pohled na klan a na Skotsko. Má země není země „Brig-a-Doon or purple clad glens.“ Opravdu málo lidí nosí kilt na svatbě.

Co znamená „Brig-a-Doon or purple clad glens“?

To byl Hollywoodský film, který zcela mylně zobrazoval Skotsko. Ukázal jej jako země nádherného ráje, kde nebylo žádné utrpení. Podle toho filmu kamkoliv jste se podíval, tak tam byly hory v mlze a pole plná fialového vřesu. Narážel jsem na lidi, kteří byli tímto falsifikováni tímto místem.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

V nejlepším případě: kuriózní ozvěna minulého věku. V horším případě: Připomínka divizí, které už nemají ve společnosti žádné místo.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Mladí lidé, co já vím vidí malou relevantnost v klanovém systému během jejich každodennosti. Více důležité pro ně je současné nebezpečí Brexitu a klimatická změna. Takle minulost je zřejmě moc nezajímá.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Mám podezření, že představa o jakékoli oslavě nebo připoutanosti k systému klanu bude stále vnímána jako touha po bezvýznamném kusu historie. Přestane mít přitažlivost pro kohokoli jiného, než pro ty, méně a méně lidí, kteří touží po romantickém ideálu.

James Forbes

Jak byste představil Váš klan?

Jsem z klanu Forbes, jak z hlediska narození, tak sňatku, náš klan pochází z Aberdeenshire, kde také žiju. Náš „clan cry is lonach“, což je také geografická oblast v horní Donside, pokud si vygooglíte the Lonach Highlanders and the lonach games, to vám dá nějaký informace.

Jak velký a starý je váš klan?

Jsme považováni za potomky Piktů, avšak jsme udržovali území Forbesů po staletí. Nevím, jak velký je klan dneska, ale v minulosti jsme nebyli velkým klanem, ale zároveň ani malým.

Čím je Váš klan známý?

Boje s Gordony a zabíjení medvědů, většina klanů neměla žádné tradice, byly to drsné gangy, které byli spojeni jmény, nebyli vždy ti co řídili daná území.

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Většina z nás byla na straně vlády. Naše hlavní sídlo je území Cullodenu a samozřejmě nám toto území bylo odňato oběma stranami.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Klany dnes už neřídí svá území. Náčelník dnes není nic jiného než titulární role. Je to spíš kvůli průvodu.

To je jediný rozdíl?

Klany už zkrátka neexistují, z hlediska funkcionality. Vlastním zemi, zaměstnávám zaměstnance, ale ne protože mají stejné jméno jako já. Zaměstnávám ty, co jsou nejlepší na tu práci.

Rozumím

Není už žádný válečný pás ani přísaha věrnosti. Jsem příbuzný současnému klanovému náčelníku. Je to obyčejný chlap, který dělá jen nějaké ceremoniální záležitosti.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

To záleží na tom, jak definujete klan. Široký význam zahrnuje všechny z celého světa. V diaspoře se snaží připojit do společnosti, pokud jsou Američani.

Z užšího hlediska se sbíháme často. Lonach Highlanders mají Forbes jako jejich patrony. The Lonach Society je nejbližší Skotské klanové společnosti

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Fraser, MacKay, Campbell, Mackintosh. Geograficky Gordoni, avšak historicky jsme se s nimi neměli v lásce, dnes už však ano.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Dnes už nejsou žádní, kteří bychom neměli rádi, ale v minulosti Gordony

Povězte mi něco o Skotských hrách

Bývá to na čtvrtou sobotu v srpnu v Bellabegu. Lonach Highlanders začnou v brzkých hodinách pochodovat tradiční cestu ke hrám. Zastaví na doušek na několika místech. Stalo se to známé díky Billymu Connollymu, který měl oslavu v domě s několika celebritami, které všechny šly na hry.

Jaký je cíl?

Hry se skládají z několika disciplín, které ověřují sílu, jako třeba hod balvanem. Obávám se, že to je Viktoriánský výmysl.

Mohou se zúčastnit lidé co nejsou v klanu?

Ano, je to pro všechny

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Neexistuje něco, jako klanové svatby.... Svatby se dělí od člověka k člověku! Musíte si uvědomit, že klanové tartany, klanové tradice a vše okolo toho je většinou Viktoriánský výmysl, velmi romantizovaný výmysl!

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Svatby mezi zneprátelenými klany byly dost časté... Většina svateb nebyla o lásce, ale spíš o zisku obou stran.

Měnilo se příjmení jednoho z manželů?

Ano, ženy si braly jméno manžela, kromě určitých výjimek si muž změnil jméno kvůli dědění.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

V jaké éře?

Od 18. století

Připojil jste se do britských sil, většinou do nějakého místního regimentu. Na příklad the Gordon Highlanders, Vaše jméno nedělalo žádný rozdíl. Váš regiment byl Váš klan řekl bych.

Jaký status měly ženy v klanu?

Nebyla žádná rovnováha pro nikoho v klanovém systému. Náčelník vedl, byl to feudální systém. Ženy měly velmi málo práv, patřily svým manželům nebo otcům.

Jaké byly jejich hlavní povinnosti?

Vaření, mytí, rození dětí, starání se o děti, starání se o zvířata, výroba bylinek.

Jak lidé odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Do určitého rozsahu existují záznamy, ale většinou jde o vyprávění, co se předává.

Jaké výzkumy se pro to využívají?

Certifikáty od narození, všeobecné dokumenty o původu.

Jaké je množství lidí, kteří odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Obrovské

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Ti, co žijí mimo Skotsko mají velmi romantický pohled na to být součástí klanu.

Můžete to upřesnit?

My Skoti jsme se posunuli dál, známe a přijímáme naši historii, avšak jsme realisté ohledně toho. Pro ty, co jsou v zahraničí je to velmi kuriózní.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Dost mlhavá... většinu to moc nezajímá.... Musíte si uvědomit, že klany byly hlavně na Vysočině, takže ne všichni Skoti byli v klanu.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

V dnešní době to není relevantní, většinou!

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Zůstane to jako úrovní historie

David Godbey

Jak byste představil Váš klan?

Klan mého otce je MacGregor, což je klan Vysočiny, který zahrnuje nechvalně známého Roba Roye Mac Gregora. Propojení je skrz jeho babičku. Klan mé matky je klan Baird, klan z Nížiny, kde je propojení s klanem skrz moji pra babičku, která se jmenovala Emma Calvin Baird

Čím je Váš klan známý?

Klan MacGregor byl známý jednoho čas

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Pokud vím, tak nic.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Členové klanu nejsou dnes na sobě závislí, aby přežili. Dnes je to spíše o osobní identitě.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Ti, co žijí ve Spojených Státech, tak většinou přes internet.

Pořádají se shromáždění?

Žádné poblíž, co já žiji.

Jaký vliv na to mají sociální sítě?

Je to kritické, pokud nežijete ve Spojeném království, protože není moc dalších způsobů, jak komunikovat.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Jiné než, MacGregor a Baird, MacDonald a MacFarlane jsou oba blízké MacGregorům stejně, jako Campbellové. Baird bych si musel zjistit.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

MacGregor má přátelsko-nepřátelský vztah s Campbely a obviňuje je kvůli vyhnanství před 175 lety a kvůli smrti členů klanu po bitvě o Glen Fruin v roce 1603

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

To upřímně nevím.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Jak jsem se již zmiňoval, MacGregor má s klanem Campbell určitý vztah i přes vážnou nepřátelkost mezi nimi. Nevím nic o zakázané lásce v minulosti, avšak bez ohledu na nepřátelství, ženy žili s ostatními bez ohledu na klan.

Měnilo se příjmení jednoho z manželů?

Nejsem si jistý.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

V Britské armádě byly klanové identity většinou potlačeny nebo někdy zakázány.

Proč?

Angličané nechtěli, aby vojáci přemýšleli o sobě, jako členové nějakého specifického klanu, ale jako britští vojáci.

Jaký status měly ženy v klanu?

Mohla nosit klanový odznak stejně, jako muž, ale u ostatního si nejsem jistý.

Existovala rovnost?

V té době je to velmi pochybné, byla to patriarchální společnost.

Jak lidé odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Pomocí orálního předávání a existující zapsané záznamy.

Jaký druh výzkumu se používání pro nalezení původu? Jen tyto dva?

Později to bude genealogické stránky, jako třeba Ancestry.com nebo 23andme.com

Jaké je množství lidí, kteří odvozují svůj původ od nějakého klanu?

To nevím

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Členové klanu ve Skotsku mají více propojení s tradicemi a příběhy klanu.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Je to více sjednocené v rámci státu, ne tolik rozdělené, jako v minulosti

Jak se předávají tradice?

Stále orálně, ale také písemnostmi.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Nevím.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Myslím, že to bude v nějaké formě pokračovat, dokud budou Skoti, kteří to budou předávat.

Graeme MacDaniel

Jak byste představil Váš klan?

Jsem členem klanu Donald. Ve své době jsme byli největší a nejsilnější klan na Vysočině. Náš klan má víc rodinných jmen než kterýkoliv jiný. Samozřejmě mluvím za americký. Chápu, že klany v současnosti neznamenaají příliš ve Skotsku. Myslím, že důvod, proč diaspora udržuje klany je protože předci byli donuceni odejít proti jejich vůli. Také si uvědomuji, že většina diaspory udržuje romantický pohled na klanový systém. Víím, že to není tak vznešené, jak si lidé tady vymýšlí, že to je.

Takže McDaniel je spojovaný s MacDonalodem?

Ano, zjistil jsem, že většina McDanielů byly MacDonaldi nebo MacDonnelové předtím, než překročili oceán. Musíte si uvědomit, že většina horalů byli negramotní a měli silný skotský přízvuk. Úředník pak zapsal, co slyšel. Můj vlastní děda neuměl číst a psát a vyslovoval McDanie jako MacDannel. Po pravdě jsem viděl dva záznamy sčítání lidu, kde příjmení mých předků bylo špatně vysloveno. Byl jsem McDanniel a také McDanel.

Čím je Váš klan známý?

Jsou známí, jako The Lords of the Isles. Jednou jsme kontrolovali většina západní Vysočiny a západních ostrovů. Také jsme byli obětí Glencoe Massacre. Angus Og MacDonald poskytl přístřeší Robertu Brucovi během války za Skotskou nezávislost.

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Vím, že jsme ztratili spoustu bojovníků během této bitvy. Flora MacDonald pomohla Charlesovi Stewartu uprchnout ze Skotska. Vím, že spousta náčelníků ztratila kvůli tomu moc. Vím, že jeden z náčelníků prodal jeho lidi do otroctví, aby se vyčistila zem. To je vše, co víím o tomto časovém období.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

V minulosti byl náčelník zodpovědný za jeho lid, nyní to tak není. Náčelník však nyní není zodpovědný za nikoho mimo svou rodinu. Toto je skvělá otázka, kterou si nechám na později. Jsem bývalý voják, takže věřím ve službu něčemu vyššímu, než jsem jen já. Mému romantickému vnímání starých klanů, každý tehdy pracoval ku prospěchu klanu. Tohle ovšem fungovalo, pokud náčelník byl benevolentní, pokud byl sobec, nefungovalo to.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Jsme klan Donald. Shromažďujeme se během her pod klanovými stany. Máme také výroční národní shromáždění jednou za rok. Ještě jsem se však nezúčastnil. Náš náčelník založil ClanDonaldUSA jako prodlouženou ruku jeho klanu ve Skotsku. Nemáme samostatnou společnost, ale jsme přímo pod náčelníkem. Samozřejmě to neznamenal to co před 400 lety. Dnes je to více romantizované.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Pouze klan Donald. To je jediný klan, co vlastně znám. Spousta lidí má pojení k více klanům, avšak já mám spojitost jen k tomuto.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Nejsou žádné, které bych neměl rád, avšak podle historie bych se neměl stýkat s nikým z Campbellů nebo MacLeodů, avšak Glencoe Massacre byl před více jak 300 lety a já z toho obviňuji Britskou vládu více než Campbely.

Existuje nějaká lítost nebo kondolence ze strany Campbellů?

O ničem nevím, avšak jak jsem řekl předtím, stalo se to před více jak 300 lety a nebudu kvůli tomu obviňovat Campbely za něco, co udělali jejich předci.

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

O tom nic nevím, omlouvám se.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Vím, že MacDoanldi a Campbellové se mezi sebou brali často. MacDonaldové dokonce prchali ke Campbellům po masakru. Jsem si jistý, že tohle se stávalo i v ostatních klanech. Mladí lidé budou mladí nezávisle na době.

Měnilo se příjmení jednoho z manželů?

Žena přijala příjmení manžela. Matka známého Roba Roye MacGregora byla Campbell.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

O tom také nic nevím, omlouvám se

Jaký status měly ženy v klanu?

O tom také nic nevím, omlouvám se.

Jak lidé nachází svůj původ v nějakém klanu?

Nerozumím otázce, můžete to přeinterpretovat?

Existují metody, jak mohu dokázat, že jsem McDaniel, Fraser nebo Campbell?

Jo, myslím, že vím, co tím myslíte. Náš klan má seznam jmen, které povolují možné členství. Ten seznam je schválený na základě našich jmen jako MacDoanl, MacDonnell, McConnell a McDaniel jsou automaticky členové. Ostatní jako třeba Martin musí mít předky, kteří přišli z ostrova Skye. Tyto požadavky jsou kvůli tomu, že kdokoliv s příjmením Clark může přijít z jakéhokoliv konce světa a náš klan se chce ujistit, že patří přímo do klanu Donald. Každý klan bude mít své vlastní požadavky.

Řekněme, že jsem McDonald, avšak mé příjmení se liší, avšak má babička mi řekla, že mám Highland předky, jak to dokázat?

Náš klan přijímá orální historii. Proč by někdo lhal o něčem takovém jen proto aby se dostal do klanu? Zjistili jsme, že 99 % výzkumů technikou orální historie se potvrdili za pravdivé.

Jaké je množství lidí, kteří odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Dobrá otázka, řekl bych, že velké a bylo by určitě ještě větší, kdyby lidé znali historii své rodiny. Nemůžu Vám dát nějaká přesná čísla, ale řekl bych že úplně kdekoliv, kde je nějaká Skotská diaspora, takže Amerika, Kanada, Nový Zéland, Austrálie.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Myslím, že jsou lidé, kteří svou historii tolik neřeší. Ve Skotsku mají lidé historii všude kolem sebe, aby jim připomínala to všechno. Ti z nás, co nejsou ve Skotsku nemají takový luxus. Ano mám kolem sebe americkou historii, ta ale jde nějakých 250 let.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Striktně nostalgie. Identita je jen to, co bylo. Klan Donald v současné době vlastní 20 tisíc akrů na ostrově Skye. Nevlastní to náčelník klanu. Patří to klanu. Možná to je budoucnost klanů. Snažit se být dobří tam kde je to možné, tam kde jde o více než jednoho člověka.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Někteří to řeší, někteří ne, zatím...

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Stejná jako pro 21. století.

Takže bude pouze nostalgie?

Nostalgie a doufám že i dobré skutky. Jako s vlastnictvím země klanu Donald. Snažit se udržovat území tak jak byla předtím. A také školství, myslím že pokud je to bude správně udělané, může přijít spousta dobrého

Jennifer MacArthur

Jak byste představila Váš klan?

Tohle není můj rodný klan. Má rodina je ze Skotska, ale není z Vysočiny. Provdala jsem se za MacArthura a máme dva syny, kteří jsou MacArthurové. MacArthurové jsou celkem malý klan v porovnání s klany jako třeba MacDonald nebo McLeod. Campbellové říkají, že jsme součástí jejich klanu, ale věříme, že ne. MacArthurové pochází z pobřeží Loch Awe poblíž Argyllu.

Čím je Váš klan známý?

Kdysi byli MacArthurové rození dudáci na ostrově Skye pod klanem MacDonald

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Culloden, co já vím tak neměl na nás velký vliv. Nevím, kolik MacArthurů bojovalo a kdo byl na jaké straně. Poslední náčelník byl zabit v 15. století a klan byl do nedávna bez náčelníka.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Lidé se připojovali do klanů kvůli ochraně a možná si převzali klanové jméno. Spousta MacArthurů emigrovalo. Ne všechny emigrace byly kvůli čistkám, někteří lidé odešli, aby našli lepší život nebo více možností. Někteří mladí lidé kvůli dobrodružství. Spousta se přestěhovala do centra Skotska (Glasgow – Edinburgh) kvůli nové práci díky průmyslové revoluci.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Záleží, co znamená členové. Většina lidí nejsou ve spojení s ostatními, pokud to nejsou dobří přátelé nebo rodina. Pamatujte, že stejné příjmení neznamena, že jsou všichni příbuzní. Lidé ve Skotsku se moc o tyto věci nezajímají. Vědí, že jsou Skoti a pokud je to zajímavá, udělají si nějaký výzkum odkud doopravdy pochází. Největší aktivita v klanových společnostech je v zahraničí.

Jaký dopad na to mají sociální stíže?

Nemyslím si, že nějak moc ve Skotsku. Existuje Facebooková stránka, kterou sleduji spolu s pár MacArthury ve Skotsku. Většina aktivity je v USA. Dost často mají MacArthurovský stan na Skotských hrách. Lidé žijící v zahraničí jsou často „více Skoté“ než lidé žijící ve Skotsku.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Musím říct, že mám ráda MacArthury. Provdala jsem se za jednoho, sice jsme rozvedení, ale mám dva syny, kteří jsou MacArthuři. Už nejsou klany, které máme víc rádi nebo méně, protože už nežijeme v klanech.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Není klan, který nemám ráda, ale je otravné, když Campbellové říkají, že jsme jejich součástí. Na druhou stranu mám dobré přátele Campbely.

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Dnes se to nijak neliší od moderní svatby. Když jsem se vdávala, můj manžel měl rodiný dirk (malý meč s vidličkou a nožem na straně a s tím jsme krájeli svatební dort. Na svatbě většina lidí jako třeba svědek budou nosit kilt, ale to se děje na svatbách po celém Skotsku.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Dnes není žádný problém. V minulosti to ženy chtěly často a otcové se tomu snažili zabránit.

Měnilo se příjmení jednoho z manželů?

Ano, řekla bych že ano.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

O tom bohužel nic nevím, jak to fungovalo v armádě.

Jaký status měly ženy v klanu?

Lišilo se. Některé měly vysoký status, některé nízký. Dnes už jsou náčelníky také ženy, což může být díky ženské linii a bez mužského dědice.

Jak lidé odvodí svůj původ od nějakého klanu?

Pokud jsou lidé zvědaví, musí sledovat jejich původ skrz matriky a různé záznamy o smrti od roku 1850 a nějaké písemnosti z doby předtím. Spousta lidí, především ti, co žijí v zahraničí mají velmi romantický pohled na klany. Spoustu těchto pohledů bylo vytvořeno ve Viktoriánské době. Ne všichni Skoti jsou členy klanu, ne všichni s klanovým jménem jsou příbuzní s ostatními atd.

Jaké výzkumy se používají, aby lidi vystopovali svůj původ?

Spousta lidí se připojí do online výzkumných skupin. Někdy lidé okopírují rodokmen a myslí si, že jsou propojení, ale často to tak není. Spousta lidí testuje svoji DNA, aby našli nějaké propojení. Já sleduji svůj rodokmen. Používám „Scotland’s People“, což je vládní stránka s tisíci záznamy. Používám to kvůli originálním dokumentům. Spousta jiných stránek používají kopie a přepisy, kde je dost často nějaká chyba. Je těžké jít zpět dál než 1800, pokud vaši předkové neměli nějaké území a nejsou z toho záznamy. Nejstarší dokumenty ze křtu, co jsem viděla v naší rodině jsou z roku 1799. Rodina mého manžela MacArthurové, tak jejich záznamy jdou stovky let do zadu. Do roku 1850 lidé používají záznamy z kostela, ale není jich moc a spousta byla zničena.

Jaké je množství lidí, co hledají svůj původ?

To netuším.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Někteří lidé, co žijí ve Skotsku nemají zájem o jejich rodinnou historii, další jsou lehce zainteresovaní, vědí odkud přišli a pak jsou lidé co toho ví hodně, protože studují výzkumy a zajímá je to. Všimněte si, že jsem napsala rodina a ne klan. Většina lidí ve Skotsku se nezajímá o klany. Klany byly hlavně na Vysočině. V každodennosti lidé nepřemýšlí o klanech. V zahraničí, co jsou lidé jejichž předkové emigrovali ze Skotska, tak zde je spousta klanových společenství a jsou velké. Tihle lidé také vědí spoustu o jejich původu a pak tu jsou lidé, kteří mají velmi nerealistický pohled na Skotskou minulost nebo současnost.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Jsou stále náčelníci, kteří nežijí ve Skotsku, některé klany mají shromáždění, ale řekla bych že pro spoustu lidí je to jen kus historie. Některé náčelníci mají špatnou reputaci z dob čistek a stále se na ně takto vzpomíná. Klany byly hlavně na Vysočině a tam je to mnohem více Skotsko. Řeknu Vám, že můj bývalý manžel je náčelníkem klanu MacArthur, takže náš syn bude dalším. Občas navštíví USA, ale to je vše a pak se zase vrátí do jeho normálního života domů.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Myslím, že většinu to moc nezajímá, jestli vůbec.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Obávám se, a to je jen můj osobní názor, že to bude pokračovat podobnou cestou, jako to pokračuje. Někteří lidé se budou zajímat a někteří ne. Někteří jedinci, a především cizinci budou pokračovat ve své nerealistické vizualizaci Skotska, jakožto minulosti a současnosti.

Steven MacLeod

Jak byste představil Váš klan?

MacLeodové jsou dvě hlavní skupiny ze dvou západních ostrovů: Harris a Lewis. Datujeme se do 13. století a máme Norské předky.

Jaké klany žily kolem vás v historii?

Na ostrově Harris bylo spoustu bitev s MacDonaldy, poslední byla Válka jednooké ženy někdy okolo roku 1600. Na ostrově Lewis bylo spoustu Morrisonů.

Jak je Váš klan velký?

Přesná čísla jsou těžká, něco okolo 35 tisíc MacLeodů v Kanadě. Deset národních společenství po světě: Skotsko, Anglie, Kanada, USA, Austrálie, Nový Zéland, Jižní Afrika, Francie, Německo, Švýcarsko.

Čím je Váš klan známý?

Oddanost náčelníkovi a klanu a bezhlavostí. Klan MacCrimmons jsou naši tradiční dudáci.

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

MacLeodi jako klan nebyli součástí Cullodenu, i když někteří tam byli.

Avšak Klanový systém byl po Cullodenu změněný, takže co se stalo?

Briti se snažili zničit organizační strukturu (celkem feudální), ale nepodařilo se jim zničit propojení rodin. Svým způsobem to ovlivnilo působení Skotů po celém světě. Hrdost, kulturní a rodinná propojení, vše posíleno jejich větším zájmem o vzdělání a literaturu.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

MacLeodové jsou jedni z nejorganizovanějších a nejsilnějších. Vůdkyně Dame Flora uspořádala organizující tour v roce 1950. MacLeodi mají světové shromáždění v Dunveganu na ostrově Skye jednou za 4 roky, další bude v roce 2022.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Webové stránky, dvakrát do roka mezinárodní časopisy, shromáždění světové, v Severní Americe atd.

Jaký vliv na to mají sociální sítě?

Záleží na jedincích, není zas tak velký, avšak existují více všeobecné stránky o Skotské historii a kultuře na Facebooku u kterých se zdá, že je velká návštěvnost.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Pravděpodobně MacDonaldi.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Dnes už se všichni bavíme a je to jedno, dříve to byli pravděpodobně MacDonaldi.

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Na to úplně neumím odpovědět, ale v 16. století existovala bizarní technika svazování rukou.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

Na úrovni náčelníků podobné jako po celé Evropě, snažili se zkrátka udělat si spojení. Jednou se světu Skoté ukázali jako spojenci sdílení svého původu a dědictví, avšak existují 3 hlavní podskupiny. Highlands, Lowlands a Ulsteři. Klany byly nejvíce spojovány s Highlandery.

Měnilo se příjmení jednoho z manželů?

Ano, žena si brala příjmení muže. Já jsem pátou generací Kanad'an, ale můj původ je 100% blízký 100 % horalovi.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

Před Cullodenem, náčelníci formovali jednotky, od té doby si nemyslím že na tom nějak záleželo.

Měli někteří lepší status než jiní?

Nemyslím si. Největším klanem je Klan Lovitt (Fraser), takže lze vidět hodně tartanu z jejich klanu, ale nemyslím si, že jim to přinášelo nějaké výhody.

Jaký status měly ženy v klanu?

Klany byly patriarchální, ale myslím, že ženy byly vážené. Jednou z nejznámějších žen byla vůdkyně klanu Dame Flora.

Jak lidé odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Typicky podle nejstaršího syna, pokud zde nebyl syn. Existuje Skotská autorita, která zkoumá nárok na to stát se náčelníkem. Kromě náčelníka pro jedince existují genealogové mezinárodně se spoustou národních společenství a zdrojů.

Jaké je množství lidí, kteří odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Pravděpodobně každý se Skotskými předky, pravděpodobně miliony. Spousta knih na to existuje. Slyšel jsem, že okolo 20 % Kanadčanů má nějaké Skotské předky, včetně našeho premiéra Trudeau.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Pokud mluvíme o MacLeodech, existuje spousta shromáždění. Nemyslím si, že jsou nějaké rozdíly, vidíme se zkrátka jako jedna velká rozvětvená rodina.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Hrdost: v naší sdílené historii, rodinné vazby, úžasné Skotské úspěchy a samozřejmě existují dudy a tartany.

Jak je to s tradicemi?

Skrz Robbie Burns Day (24. ledna každý rok), Tartan Day (Duben 6. Kanada a USA), Highland Games festivaly, lokální a mezinárodní shromáždění, publikace, nošení tartanu (MacLeodi mají přes 30 registrovaných)

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Je to docela výzva. Klany musí pracovat na tom, aby zaujali mladší ročníky. MacLeodi dostali obrovskou podporu skrz film Highlander a skrz televizní show (Adrian Paul, jako Duncanc MacLeod), avšak to pozdvižení „nesmrtelnosti“ se zdá být jako vzdálená vzpomínka.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Myslím si, že to bude pokračovat, ale bude to výzva. S velmi mobilními lidmi, různými sociálními médii existuje spousta konkurenčních faktorů, ale pracujeme na tom. Někdy vtipkují o tom, že kdybych věděl, jaký vliv má muž nosící kilt na mladou ženu, nikdy bych bez něj nešel na žádnou party, to bylo v roce 2000.

Brian MacLeod

Jak byste představil Váš klan?

Máme norský původ a byli jsme založeni v roce 1200 mužem, který se jmenoval Leod nebo ve staré norštině něco jako Sljotr, což znamená „ošklivý“. Můj otec mi rád říkával „synu šklivého“. Říká se, že Leod je synem Olbharem nebo Olafa, ale jeho původ není úplně jasný. Vzal si aldy, která vlastnila Dunvegan Castle na ostrově Skye a od té doby je to hlavní místo našeho klanu. Jsou dvě hlavní větve: Sémě Normana, což je MacLeod Harris a Dunvega a sémě Torquil, což byl MacLeod Lewis. Klan znamená děti, takže jméno „Mac“ znamená syn.

Čím je Váš klan známý?

To je těžká otázka. Náš způsob života, který skončil v polovině 18. století byl dost podobný ostatním klanům. Byli jsme vždy pyšní na náš norský původ, na rozdíl od Campbellů nebo MacDonaldů, kteří se pyšili více k irským předkům. Nějaké tradice jako příběh o náčelníkovi MacLeodů, který skolil býka, z čehož vznikl znak našeho klanu v 19. století.

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Popravdě jsme armádou podporovali Anglii, což udělali také MacDonaldi ze Sleat. Díky tomu se nám vyhnulo vraždění, znásilňování a rabování britskou armádou po Cullodenu, ale stejně jsme byli součástí britské anti-Horalských měřítek, takže jsme třeba měli zakázáno nosit tradiční oděvy, což bylo od roku 1746 do roku 1782. Naši náčelníci nebyli tak zlí, jako ostatní během Čistek, ale museli prodat jejich území v Harrisu, Berneray a na jiných místech a tato území dost trpěla během čistek v 19. století.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Dnes už není žádná podobnost. Klanový systém skončil v 18. století, kdy náčelníci přestali cítit nějaké vazby k jejich blízkým v klanu a stala se z nich nižší šlechta, která vlastnila nějaké menší území. Když byly klany, tak existovala spojitost mezi náčelníkem a lidmi z klanu. Lidé poslouchali a bojovali pro něj a on jim pomáhal v dobách například hladomoru. Lidé, co jsou součástí klanových společenství dnes mají rádi tu ideu nebo jako já jsou zapálení do historie. Někteří mohou mít snobský pohled na náčelníka, kterého považují za aristokrata. Ostatní jako já jsou podezíraví vůči náčelníkům, kteří se zdají být soukromě erudovanými Angličany, ale mají historický zájem.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Pokud je někdo členem nějaké klanové společnosti, tak existují sešlosti a možná nějaké zpravodajství. Většina lidí, jejichž předci byli Horalé, tak nejsou členy žádného klanového společenství a nejsou nijak v kontaktu s lidmi, kteří mají stejné příjmení, pokud nejsou nějak příbuzní. Zajímám se o genealogii, takže jsem navázal kontakty se vzdálenými bratřenci po celém světě, ale většinu lidí to nezajímá.

Jaký vliv na to mají sociální stíe?

Nevím, jsem jen členem na Facebooku, ale co vím, tak členové klanu MacLeod v Anglii, což je má větev, protože žiju v Londýně, tak se kontaktují pomocí mailu, když je potřeba. Nejsme moc aktivní obávám se. Když jsem žil v Edinburghu, klanová společenství byly mnohem více aktivní s různými akcemi atd.

Jaké klany Vám byly nejbližší?

MacLeodi, MacDonaldi, MacLeani, MacNeilsové, ti byli víceméně našimi spojenci během vlády na ostrovech. Poté jsme většinou bojovali s MacDonaldy z Clanranaldu, ale měli jsme různé vztahy s MacDonaldy ze Sleatu a občas mezi námi byly svatby, někdy jsme se zabíjeli. Později jsme přivítali MacAskillse, jejichž náčelník byl poslední norský král Dublinu a ti se připojili k našemu klanu.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Dnes bych neměl nikoho rád na základě jeho příjmení. Musíte chápat, že klany dnes už nemají žádné rivality, všichni jsme Skotové. V 16. století jsme bojovali většinou s MacDonaldy a s Mackenziema.

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Nemyslím si, že existuje něco, jako klanová svatba. Ve Skotsku nebo cizinci se skotskými předky většinou nosí kilt s klanovým tartanem.

Mění se jméno jednoho z nich?

Bylo to tradiční pro ženu, že si vzala příjmení manžela, avšak se zdá, že se to mění. Spousta mladých žen, co vím, tak si nechaly své příjmení po svatbě.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

Po roce 1746, spousta náčelníků vytvořila regimenty v Britské armádě. Posílilo to status náčelníků s Anglií a elitou a zlepšilo to i bojeschopnost lidí v klanu. Spousta těch vojáků byla však použita k potlačení jiných lidí kvůli rozšíření britského impéria. Některé regimenty měly klanová jména, jako třeba Gordonští horalové, Cameronští Horalové, klanové spojitosti se později rozpustily, avšak stále pravděpodobně existovalo regionální verbování. Gordoni hlavně ze severo-východu, Argyllové hlavně ze západu. Staré regimenty jsou stejně dnes pryč.

Měly některé klany lepší status, než ostatní?

Ne

Jaký status měly ženy v klanu?

Bylo to stejné jako kdekoliv jinde. Popravdě, ženy měly mnohem více tvrdší práce, jako je běžné ve válečných společnostech. Nicméně muži pracovali také tvrdě. Nebyla žádná antikoncepce, takže ženy dost rodily. Z moderní perspektivy to byl dost těžký život. Náčelníci byli téměř všichni muži. Když náš 9. náčelník byl obdařen dcerou, neměl žádné živé mužské dědice. Mary MacLeodová byla vyhnána mužskými uchazeči, i když měla podporu krále. Naši první úspěšnou uchazečkou byla slavná Dame Flora na začátku roku 1950.

Jak lidé odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Spoléháme se na profesionální historiky, avšak samozřejmě dříve byly tradice, spousta z nich opravdu líbivé. Historické záznamy je občas dost těžké nalézt.

Jaké výzkumy se používají pro nalezení původu?

Běžné metody akademických historiků. Studium dokumentů, studium starých irských tradic nebo norských ság. Také analýza DNA je dost užitečná. Lze dohledat, že většina lidí z klanu mají podobnou DNA, ale jsou obrovské variace, protože nejsme úplně „děti“ nebo rodina.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

No, Australané se chovají jako Australané a Američané se chovají jako Američané. Na druhou stranu emigranti, co odešli do Kanady, obzvlášť Nova Scotia si „vzala“ jejich jazyk a kulturu sebou a spousta Kanadánů stále mluví gaelštinou. Lze si také všimnout, že spousta Kanadských armádních regimentů nosí kilt. Není to klanová příslušnost, ale láska ke Skotsku a Gaelské kultuře, která je spojuje.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Pokud Vás zajímá Váš klan a jeho historie, což spoustu lidí nezajímá, můžete se připojit k nějaké společnosti klanové. Je jich mnoho, některé se jménem z pohraničí a Nížinných rodin, které nejsou vyloženě klany. Můžete také číst spoustu z historie, dnes je opravdu spousta tradic.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Většina z nich pravděpodobně se zajímá méně, ale jejich zájem se může zvýšit, jak budou stárnout. Jsem rád, že můžu říct, že mé děti a vnoučata se celkem zajímají, i když žijí v Austrálii, byli alespoň jednou na Dunveganském hradě a zajímají se o můj genealogický výzkum a historickou znalost. Nejsem si jistý, jak moc se to ale rozšiřuje jinde.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Klanový systém vymřel v 18. století a je zvláštní, že stále existuje nějaký zájem. Myslím, že je to spojené výhradně s historií. Je taky vzrůstající zájem o genealogii a díky tomu jsem se spřátelil se spoustou vzdálených bratranců po celém světě. Lze také vidět poněkud dychtivý zájem na webových stránkách klanů a rodin, takže si myslím, že to nějakou dobu bude tenhle zájem pokračovat.

Maggie Wight

Jak byste představila Váš klan?

Co vím, tak mám propojení se dvěma klany, ze strany otce je to klan Forbes a klan MacLean ze strany mé matky. Klan Forbes pochází z Aberdeenshire území, kde se narodila babička z táty strany, ale ta se přestěhovala dolů do Glasgow. Kromě toho, že máme v rodině to jméno Forbes, tak ohledně toho neděláme nic speciálního. Můj otec například nikdy nenosil kilt. Klan MacLean pochází ze západního pobřeží Skotska a babička mojí maminky byla členkou tohoto klanu. Pamatuji si, že vlastnila brož se znakem klanu a oba můj strýcové a mladší bratr mají kilt s tartanem MacLeanů. Můj strýc, její prvorozený syn také má MacLean jako jeho prostřední jméno, jakožto tradice mezi klany, toto mají vždy prvorození.

Čím je Váš klan známý?

Forbsové byl velký a mocný klan na území Aberdeenshire jednoho času. Nejsem si jistá MacLeany. Víím, že je malé muzeum v Greenocku, ale nikdy jsem tam nebyla, co si vzpomínám. Upřímně vyrůstat s klanovou historií nebylo něco, co lidé řešili tam kde jsem vyrůstala. Skotská historie je samozřejmě velmi vyzdvihovaná v naší rodině, avšak ne z hlediska klanů.

Co se stalo s vaším klanem v roce 1746 po bitvě na Cullodenu?

Spoustu členů, jak Forbsů, tak MacLeanů se museli přestěhovat z jejich území do měst a na místa, jako je Kanada a Amerika. Jsou stále velká čísla lidí žijící v Aberdeenshire od Forbsů, takže ne všichni museli to místo opustit. U MacLeanů si nejsem jistá.

Jaký je podle Vás rozdíl v situaci v klanu dnes a v minulosti?

Obrovský rozdíl je v tom, že už nemáme kolem sebe tu společnost. V minulosti členové klan žili pospolu, na tradičních místech, kvůli ochraně, sdílení zdrojů a tak dále. Existovala striktní skupina lidí a hierarchie také. Náčelník klanu měl velikou autoritu ve společnosti. Dnes jsou všichni rozprostřeni po celém Skotsku, a dokonce po celém světě. Už v těchto skupinách nežijeme a není pro nás důležité soustředit se na klanovou historii z generace na generaci, jako to bylo v minulosti. Lidé už ani neřeší, kdo je náčelníkem klanu, natož nějakou autoritu.

Jak se členové klanu udržují v kontaktu?

Pokud se nejedná přímo o členy rodiny, tak nijak. Lidé se nepřipojují do klanových společenství a asociací ve Skotsku, takže nechodíme na události, kde bychom mohli potkat ostatní členy. Takže pokud je to rodina, tak se zkrátka udržujeme v kontaktu, jinak to jsou pro nás cizinci.

Zúčastňujete se sešlostí?

Ne, protože ve Skotsku nejsou takové, do kterých se lze připojit. Jak jsem říkala, jsme rozprostřeni po celém světě a už nežijeme ve společnosti klanů. Dnes už je přijmení se jménem klanu prostě obyčejné příjmení

Jaké klany Vám byly nejbližší?

Já mám ráda jakékoliv v naší rodině, takže Forbse, MacLeany, jednoduše protože jsou to můj předci.

Které klany na druhou stranu jste neměli nebo nemáte rádi?

Nejsou klany, které nemám ráda, všechny klany mají ruce od krve a bylo by to hippokratické, kdybych je dnes neměla ráda kvůli tomu.

Povězte mi o sňatcích, jak klanové svatby vypadají?

Nikdy jsem nebyla na něčem jako je „klanová svatba“. Lidé si berou ty kteří mají rádi a zvou si ty které mají rádi a dělají si ceremonie, jaké chtějí. Lidé nosí kilty s tartany jejich klanu, hraje se na dudy, ale to jsou takové všeobecné tradice, co lidé dělají napříč Skotskem.

Co se stalo, pokud dva lidé z nepřátelských klanů měli svatbu?

V minulosti existovalo určitě něco jako zakázaná láska. Lidé utíkali z klanů pryč a brali se. Na druhou stranu se svatby používaly na utužení vztahů mezi klany. Jak jsem ale řekla, dnes si lidé vezmou toho, koho chtějí, nikdo neřeší že někdo patřil do nepřátelského klanu.

Jak to fungovalo v armádě, pokud jste byl součástí nějakého klanu?

Pokud byli lidé v klanu bojovali za toho konkrétního, koho nařídil náčelník klanu. Pokud bylo řečeno že se bude bojovat za Brity, tak se za ně bojovalo, pokud se řeklo že se bude bojovat proti Britům, tak se bojovalo proti nim. Větší klany měly určitě lepší status než ty menší.

Jaký status měly ženy v klanu?

Klany byly patriarchální od přírody. Avšak ženy si tradičně neměnily jméno po svatbě a mohli vlastnit půdu, majetek atd., takže by se dalo říct, že měly více práv než některé jiné společnosti. Muži byli i tak považováni za náčelníky.

Jaké byly jejich povinnosti?

Starat se o domov a starat se o rodinu. Také to určitě zahrnovalo farmaření, chodit nakoupit do měst, prodávat věci atd.

Jak lidé odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Tradičně pomocí orální historie napříč generacemi, nebo psané záznamy se staly více časté. Dnes lidé používají psané záznamy, orální historie bohužel kompletně vymřela.

Jaké výzkumy se pro to používají?

Většinou začínáme se rodinnými dokumenty, jako je rodný nebo sňatkový list. Poté jdeme více dozadu pro získání starších dokumentů. Nemáme místa jako je místní vláda, záznamy z kostelů, národní záznamové stránky jako Scotland People atd. Takže oficiální dokumenty jsou mnohem více důležité než náhodné stránky jako Ancestry nebo Ancestry DNA test.

Jaké je množství lidí, co odvozují svůj původ od nějakého klanu?

Omlouvám se, to netuším. Každý s jakýmkoliv skotským původem bude mít několik klanových příjmení v jejich rodokmenu.

Jaký je rozdíl mezi členy klanu, kteří žijí ve Skotsku a mezi členy, kteří ne?

Myslím si, že lidé v Americe a Kanadě jsou více motivovaní a ochotní si zaplatit členství v klanových společenství nebo asociacích, ale ve Skotsku to nikdo nedělá. Ve Skotsku jsme pyšní na naši minulost a přítomnost, ale mimo Skotsko to vypadá, že spousta lidí se snaží zaplatit si, aby se někam připojili.

Jaká je podle Vás Skotská klanová identita ve 21. století?

Žádná není, protože už nejsme v situaci, kde bychom potřebovali se spojit dohromady do klanů, abychom přežili, jako to bylo v minulosti. Je to důležitá součást Gaelské historie Skotska, ale není to naše přítomnost.

Jak se podle vás staví mladší generace ke klanové identitě?

Podobné jako jsem říkala před chvílí, je to důležitá část historie, ale nijak to neovlivňuje jejich přítomnost. Jediné, co je asi důležité vědět co jejich příjmení znamená a jaký tartan by si měli zvolit, pokud budou chtít nosit kilt.

Jaká je podle Vás budoucnost Skotské klanové identity?

Myslím si, že to zůstane důležitou součástí naší historie, ale lidé už nikdy nebudou žít v klanové společnosti.

